

ALTAFULLES A FRANÇA (NOTES)

Maria Porter i Moix

Així com a Catalunya la paraula “Altafulla” només la trobem en un poble del Tarragonès i en alguns personatges que s’hi relacionen, en algun carrer modern i en algunes empreses, a França, en la seva versió francesa “**Hautefeuille**”, n’hi hem trobat un bon arreplec: tres topònims (un carrer de París i dos llocs habitats, un d’ells és un poble petit, l’altre un llogaret); un arbre genealògic amb 143 persones; un jardí botànic, potser un viver, “Le Jardin de Hautefeuille”; un “College Privé”; un cinema; un “Centre Equestre” i, possiblement, un castell i algunes empreses. En aquest escrit només farem una aproximació al tema, perquè el material trobat pot donar bones sorpreses i cal aprofundir en la recerca i la seva interpretació. Ara tot just estem iniciant la recerca, però ens ha semblat prou interessant per donar a conèixer el tema en els Estudis Altafullencs.

La primera notícia de l’existència del substantiu **Hautefeuille**, equivalent al nostre **Altafulla**, la va donar el senyor René Marcel Hance, parisenc propietari d’un apartament a baix a mar d’Altafulla des de l’any 1967, on ha estiuat i on, ara “a la retraite”, ve a passar-hi temporades. El senyor Hance va comentar a en Joan Carnicer que a París existia un carrer anomenat Hautefeuille i li va fer arribar fotocòpies d’un llibre titulat “*Histoire de Paris, rue par rue et maison par maison*” escrit per Charles Lefeuvre i publicat el segle XIX.

En Joan em va parlar del tema i em va dir que per una qüestió d’estricta curiositat, atès el volum considerable d’edificis notables existents a la “Rue Hautefeuille”, potser fora bo publicar-ho com a notícia. Com que jo creia que valdria la pena de fer una prospecció a Internet, li vaig comentar i així ho va fer; el resultat és espectacular: a més a més del carrer de París, va trobar totes les Hautefeuilles que cito més amunt.

En aquest escrit faig un resum del que fins ara sabem però en escrits posteriors anirem donant compte de les recerques i, possiblement publicarem una traducció completa de la descripció de la rue de Hautefeuille mencionada.

LA RUE HAUTEFEUILLE

És un carrer curt situat en ple barri llatí, a la *Rive Gauche* del riu, entre el *Boulevard Saint-Michel* a llevant i el carrer *Danton* a ponent, gairebé paral·lel al *Boulevard Saint-Michel*, comença a la *Place de Saint-André-des-Arts* i acaba en el carrer de les *Ecoles*; en són travesses per llevant el carrer *Saint-Séverin* i *Sommerard*, per ponent, el dels *Poitevins*; el travessen el carrer *Serpente* i el *Boulevard Saint-Germain*; té una llargada de 250 m. i una amplada de 5,50 m. És un dels carrers més antics de París amb una llarga història, situat en una zona amb abundants restes romanes, fins més enllà del turonet de Sainte-Genevieve, on hi ha el Pantheon i on des l'edat mitjana i de mica en mica s'hi ha anat creant el gran centre cultural de París, universitat de la Sorbonne, museu de Cluny etc. Al segle XII era un sender que anava fins al carrer d'*Enfer* i, potser, fins al barri Saint-Jacques, però que la muralla de Felip August, segles XII-XIII, va tallar en dos. La creació del convent dels Cordeliers (franciscans), el 1230, el va escurçar de nou creant el carrer anomenat *Des Cordeliers*, i actualment *Des Ecoles*. La part situada al nord va tenir diferents noms,: entre els carrers *Saint-André-d'Arts* i el *Cimetière-Saint-André* s'anomenà carrer *Chévet-de-Saint-André* o *Saint-André*; entre aquest darrer carrer i el carrer *Serpente*, s'anomenà carrer de *La Barre*, nom que deu a un dels seus habitants, l'advocat Jean de La Barre, i entre el carrer *Serpente* i el dels *Cordeliers*, el seu nom era carrer de *La Vielle-Plâtrière*.

L'origen del seu nom és encara motiu de controvèrsia, com en el cas d'Altafulla ens trobem amb dos possibles orígens : ve del castell Hautefeuille, que ningú sap ben bé què és, o el nom del castell ve del del carrer? Existia, fa molt temps, al peu de la muralla de Felip August, entre les portes Saint-Michel i Saint-Jacques, cap al número 20 del carrer *Sufflot*, un temple que data de l'època de l'ocupació romana, les ruïnes del qual foren descobertes l'any 1358, quan es van excavar els fossats de la muralla de Carles V (segle XIV), se'n deia, segons documents antics, *Altum folium*, tal com Altafulla és anomenada en algun document medieval. El sender mencionat més amunt hi conduïa després d'atravessar el clos de Las, a més dels terrenys compresos més tard en el clos dels Cordeliers, Aquest castell d'Hautefeuille és citat en les cançons de gesta com la residència del traïdor Ganelon, conseller de Carlemany, a qui la llegenda atribueix la desfeta i la mort del seu amic, Ro-

land, a Roncesvalles. L'altra teoria toponímica és que el nom li vingués d'una arbreda amb arbres molt alts que hauria existit en el clos dels Cordeliers.

En el sender, després carrer, del segle XII fins a 1306 hi hagué un cementiri jueu així com una residència dels benedictins de Fécamp, una dels premonstratsos i una dels cartoixos. Hi resten encara edificis dels segles XVI, XVII, XVIII i XIX que foren propietat, hi residiren o hi tingueren la seva seu. personalitats històriques, com Diana de Poitiers, el papa Climent V o La Mothe Le Vayer, historiador, amic de Molière i de Boileau entre altres. Hi tinguren la seva seu diverses institucions i societats culturals com: la Société pour l'instruction élémentaire, la Société Benjamin Franklin pour le développement des Bibliothèques populaires, l'Association philotechnique, etc.

És un carrer força relacionat amb els documents i els llibres. Hi visqué Nicolas Boucot, cèlebre bibliòfil que deixà una biblioteca de 18.000 volums, 70.000 gravats, i 17.000 retrats, i hi foren dipositats els documents dels arxius de Lorraine i de Bar.

No continuarem amb aquesta traducció-resum per manca de temps. Només dir que en aquest carrer hi va néixer l'escriptor Charles Baudelaire i que hi han tingut la seva seu els editors: Baillière, Le Breton, d'Houry i la Société Hachette i els llibreters: Deterville, Masson, Germer.Bailliere, Alcan, i Charles-Auguste Delalain.

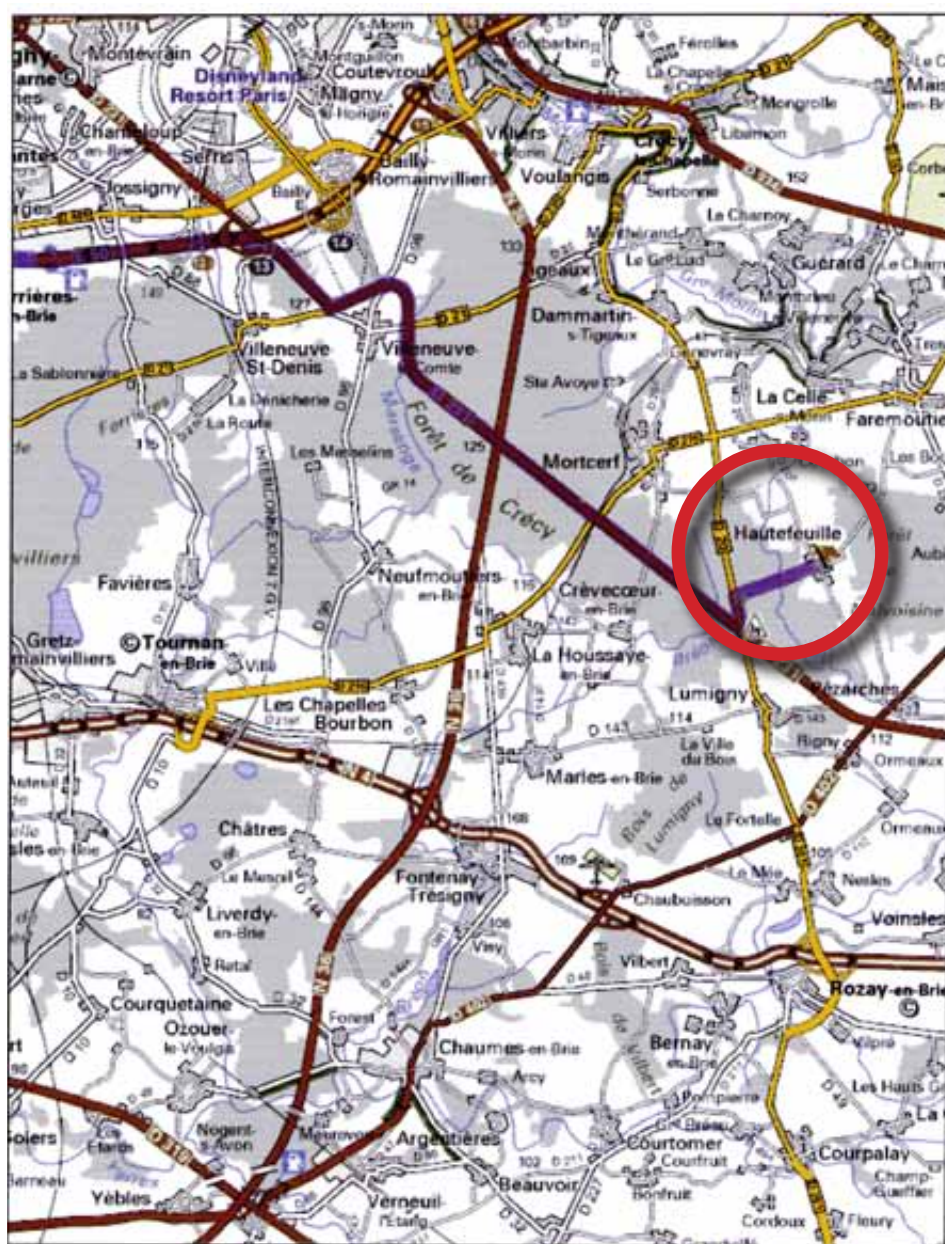
ELS DOS NUCLIS HABITATS

El primer és un poble petit del departament Seine et Marne, situat a 48 km. De París, prop de Disneyland Resort, amb una altitud màxima de 126m sobre el nivell del mar. Té un treme minicipaal de 9,80 km², i més de 300 habitants. El poble és centrat pel nucli que formen els edificis de l'ajuntament, l'escola i l'església que és dedicada a sant Eloi.

L'origen del seu nom s'atribueix a "altus" i "folius", en el sentit de "bosc alt" per raó d'estar situat enmig del bosc.

La primera citació és del 1270 en una sentència sobre la delimitació de termes entre el comtat de Champagne i els dominis reials, situat en una "marche séparante" on el comte i el rei tenien dret de justícia. El 1285 passà a la corona amb l'ascenssió de Philip IV, el Bell, per matrimoni, el 1284, amb Joana de Navarra, hereva del reialme de Navarra i del comtat de Champagne.

Del segon nucli encara en sabem menys; pertany al departament de Marne i al municipi de Montmirail i situat a uns 10 km. de distància

© Michelin 2011 - Menciones legales - Leyenda

2 km

© Michelin 2011 - Menciones legales - Leyenda

10 km

ELS HAUTEFEUILLE

A Internet hem trobat un arbre genealògic de 143 persones que duen el cognom Hautefeuille; la més antiga és del segle XVI, Michel d'Hautefeuille i les modernes són ja del segle XX i, potser, arriben al XXI, però en l'arbre no s'hi donen més dades que els noms, algun matrimoni i algunes dates, caldrà per tant investigar, sobretot pels primers, l'origen i altres notícies.

Tal com vam fer a Internet hem consultat l'Enciclopedia Espasa, on en el volum 27 lletres GUB-HIV, es fan les petites biografies de dues persones prou interessants. Es tracta de Jean Hautefeuille (Orleans 1647-1724), eclesiàstic, mecànic i físic; va inventar el ressort en espiral dels rellotges de butxaca, cosa que els va fer possible, i és autor de diversos llibres.

L'altre és Paul Gabriel Hautefeuille (Etampes 1836-París 1902). Químic i mineròleg, estudià enginyeria, medecina i ciències físiques. Fou professor de mineralogia de la Facultat de Ciències de París i director del Laboratori de química mineralògica de l'Escola d'Estudis Superiors. És possible que fos el descobridor del mineral denominat Hautefeullita, fosfat hidratat de calci i magnesi, varietat de la bobierrita. (Enciclopèdia Espasa, Apèndice, tomo v, lletres F. HOK)

No estem segurs que Jean pertanyi al llinatge descrit en l'arbre genealògic. En canvi sí que hi figura Paul Gabriel.

LES ALTRES HAUTEFEUILLES

De la resta d'Hautefeuilles en sabem, encara, ben poca cosa, en general semblen centres culturals, esportius o empreses, que possiblement deuen el seu nom a alguna persona que s'hi relaciona: fundadors, propietaris, etc. En fem una petita ressenya amb les notícies trobades.

a) *Le Jardin de Hautefeuille*: Situat sobre els alts del poblet d'Helly, departament de Somme a uns vint kilòmetres al nord-est d'Amiens. S'especialitza en la introducció de plantes i en la decoració i organització de jardins, llavors etc.

b) *College privé Hautefeuille*. Situat a Courbevoie; en tenim l'escut que consisteix en una fulla sobre una barra groga entre dues platejades.

c) *Chateau de Hautefeuille*. No en sabem res.

d) *Cinéma M K 2*, Paris 6ème.

e) *Centre equestre*: potser és el Chateau de Hautefeuille?

Collège privé Hautefeuille.
es troba al núm. 65 de la
rue Armand Silvestre,
a 92400 - Courbevoie